

Onderzoek geurhinder Ellenbroekweg 12 te Isidorushoeve

Projectnr. HARO_2011_HAA_gho_v3
20 februari 2012

Auteur: G. Haandrikman
Opdrachtgever: Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
Contactpersoon: Inge Rensink-Lansink

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ.....	3
3	GEURBELEID	3
4	BEREKENING MET V-STACKS-VERGUNNING.....	4
5	BESPREKING RESULTATEN.....	7
6	CONCLUSIE	7
	BIJLAGE 1: RESULTATEN V-STACKS-VERGUNNING BERECENING KALVERENMESTERIJ ELLENBROEKWEG 15.....	9
	BIJLAGE 2: RESULTATEN V-STACKS-VERGUNNING BERECENING VEEHOUDERIJEN ELLENBROEKWEG 15, 3 EN 7.....	9
	BIJLAGE 3: RELATIE ACHTERGRONDBELASTING EN GEURHINDER IN EEN CONCENTRATIEGEBIED.....	13

1 Inleiding

Op de locatie Ellenbroekweg 12 te Isidorushoeve is een agrarisch bedrijf gevestigd. Initiatiefneemster heeft plannen om de agrarische activiteiten op deze locatie uit te breiden met een kinderdag verblijf (KDV) en buitenschoolse opvang (BSO). Daarvoor worden zeer waarschijnlijk één of meerdere nieuwe gebouwen opgericht.

De locatie heeft een agrarische bestemming. Deze bestemming zal in het kader van het nieuwe in ontwikkeling zijnde bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen niet worden gewijzigd. De plannen voor KDV en BSO zijn bedoeld als nevenactiviteiten op het agrarisch bedrijf om daarmee de bedrijfsinkomsten te vergroten.

Het bedrijf beschikt over een milieuvergunning voor het houden van 20 schapen, 4 stuks jongvee, 4 paarden, kippen en eenden. Het bedrijf valt thans onder het Besluit landbouw milieubeheer.

Het bedrijf wil ook in de toekomst de agrarische activiteiten voortzetten en deze dieren op de boerderij blijven houden.

Aan de overzijde van de Ellenbroekweg is op korte afstand van het agrarische bedrijf met nevenactiviteiten een kalvermesterij gevestigd met 980 vleesstierkalveren RAV-code A5/A6.

Dit bedrijf beschikt ook over een mestverwerkingsinstallatie met een capaciteit van ongeveer 3000 m³ mest per jaar.

De vragen die in dit verband rijzen zijn de volgende:

- 1) Wat zijn de effecten van het tegenover gelegen kalvermesterijbedrijf en eventuele overige bedrijven op de locatie?
- 2) Indien geur een probleem is bij de ontwikkeling, dan indien mogelijk aangeven op welke plek/zone op het erf realisatie van BSO wel mogelijk is.
- 3) Wordt het naastgelegen kalvermesterijbedrijf beperkt en de eventuele overige bedrijven beperkt in de ontwikkelmogelijkheden door de realisatie van de BSO?
- 4) Hoe verhouden de verschillende activiteiten op de locatie, nl. het agrarische gebruik met op dit moment 20 schapen, 4 stuks jongvee, 4 paarden en kippen en eenden) + BSO + kinderopvang tot elkaar? Levert dit frictie op?

2 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (hierna: Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning voor het bepalen van de geurhinder.

De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). Vanaf 1 januari 2007 wordt alleen nog onderscheid gemaakt in geurgevoelige objecten gelegen binnen de bebouwde kom of gelegen buiten de bebouwde kom.

De Wgv hanteert – in plaats van stankcirkels – geurcontouren, de omrekeningsfactoren naar mestvarkenseenheden zijn vervangen door geuremissiefactoren per diersoort uitgedrukt in odour units per seconde per dier. De geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). De geurbelasting van een intensieve veehouderij op een geurgevoelig object wordt berekend met het rekenprogramma 'V-Stacks vergunning'.

3 Geurbeleid

De Wgv maakt het voor gemeenten mogelijk een gebiedsgericht geurbeleid op te stellen. Daarmee krijgt de gemeente een instrument om de ontwikkeling van (grootschalige) veehouderij te sturen, maar ook om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Gemeenten mogen, binnen bepaalde grenzen (artikel 6 Wgv) in een geurverordening afwijken van de normen van de Wgv. Wanneer er geen geurverordening wordt opgesteld blijven de vaste wettelijke normen en afstanden uit de Wgv gelden.

De Wgv kent twee methoden voor de beoordeling van de geur van een veehouderij.

1. Veehouderijen waar dieren gehouden worden waarvoor in de Rgv een geuremissiefactor is opgenomen, moeten voldoen aan de wettelijke geurnorm;
2. Veehouderijen waar dieren gehouden worden waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, moeten voldoen aan de vereiste minimale afstand.

Volgens de Wgv moet aan de in tabel 1 vermelde normen / afstanden moet worden voldaan.

Tabel 1: Normen / afstanden volgens de Wgv

categorie geurgevoelig object	wettelijke geurnorm (O_{uE}/m^3) * buiten concentratiegebied	wettelijke geurnorm (O_{uE}/m^3) * in concentratiegebied
bebouwde kom	2	3
buiten de bebouwde kom	8	14
categorie geurgevoelig object	wettelijke vaste afstand	vaste afstand
bebouwde kom	100	100
buiten de bebouwde kom	50	50

Aanvullend dient, volgens lid 2 van artikel 3 van de Wgv, de afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, buiten de bebouwde kom ten minste 50 meter te bedragen.

Gemeente Haaksbergen heeft geen geurverordening opgesteld en is gelegen in een zogenaamd concentratiegebied. Hierdoor geldt voor het buitengebied $14 O_{uE}/m^3$ op geurgevoelige objecten, zoals burgerwoningen.

De bedoelde bedrijven zijn bovendien gelegen in het landbouwwontwikkelingsgebied (LOG) van Haaksbergen.

4 Berekening met V-Stacks-Vergunning

Om een uitspraak te kunnen doen over de effecten van de tegenovergelegen kalvermesterij en de twee andere veehouderijen in de nabije omgeving zijn de dierenaantallen en daarvan afgeleid de geuremissie opgevraagd bij de gemeente Haaksbergen.

In tabel 2 is de geuremissie van de 3 bedrijven weergegeven in O_{uE}/s .

Tabel 2: Vastgestelde geuremissie

Perceel	Milieuvergunning	Dieren aantallen	Geuremissie in O_{uE}/s
Ellenbroekweg 15	9 juli 2002	980 vleesstierkalveren A5/A6 met geuremissiefactor $35,6 O_{uE}/s$	34.888
Ellenbroekweg 15	9 juli 2002	mestscheider / mestverwerkingsinstallatie inclusief biologische luchtwasser BB.96.10.042V/D99.06.07	3.489 ¹
Ellenbroekweg 3	Hinderwetvergunning d.d. niet vermeld	50 fokvarkens g.e.f. $27,9 O_{uE}/s$ 100 mestvarkens g.e.f. $23,0 O_{uE}/s$ 50 melkkoeien en 35 st. jongvee ----	3.695
Ellenbroekweg 7	12 oktober 2004	134 mestvarkens g.e.f. $23,0 O_{uE}/s$ 200 stuks vrouwelijk jongvee, 4 paarden, 4 pony's en 2 zoogkoeien ----	3.082

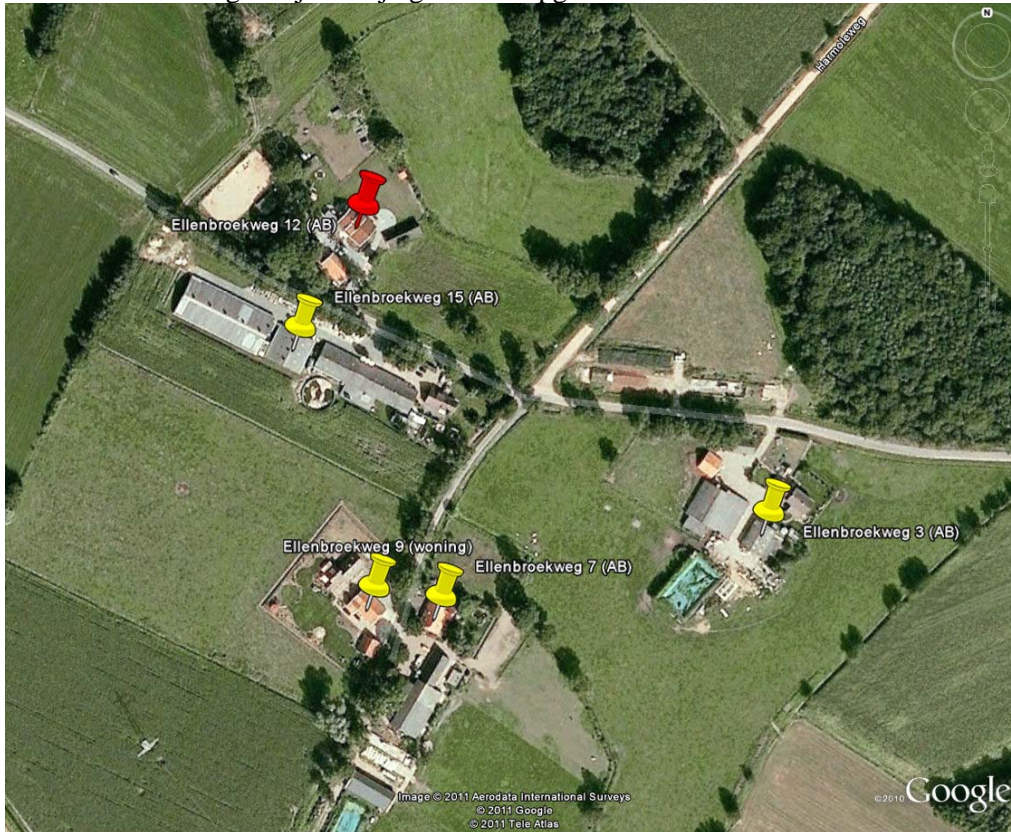
¹ Er is gerekend met 10 % van de totale stalemissie conform de VROM richtlijn Mestverwerkingsinstallaties, februari 2001.

Onderzoek geurhinder Ellenbroekweg 12, Isidorushoeve

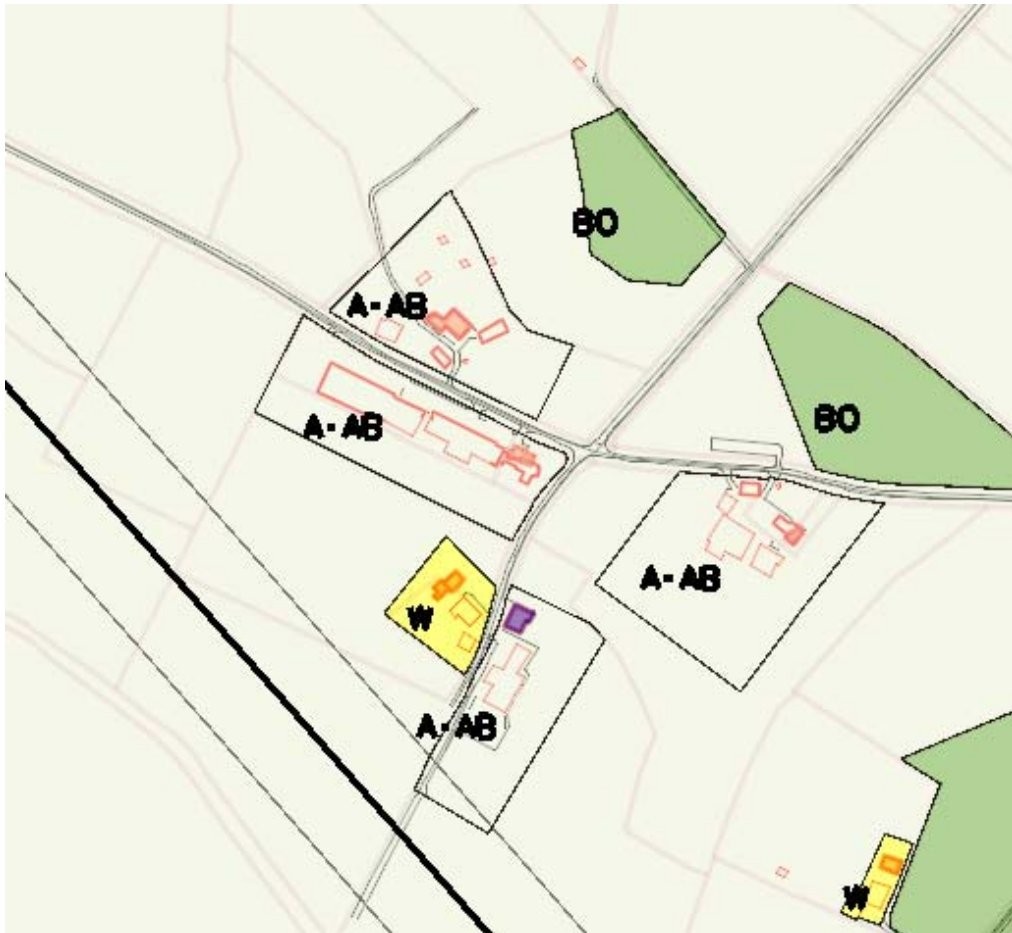
Om de effecten te kunnen beoordelen van de verschillende veehouderijen in de nabije omgeving zijn twee berekeningen gemaakt met behulp van V-Stacks Vergunning, een berekening van alleen het bedrijf aan de Ellenbroekweg 15 en een tweede berekening van de drie bovengenoemde bedrijven tezamen.

De ligging van de bedrijven ten opzichte van de geurgevoelige objecten is weergegeven op de onderstaande Google kaartuitsnede (figuur 1). In figuur 2 zijn de toekomstige bestemmingen van de percelen weergegeven.

De twee berekeningen zijn in bijlage 1 en 2 opgenomen.

Figuur 1: Ligging van de veehouderijbedrijven t.o.v. de omgeving (bron: Google Earth)

Figuur 2: Bestemmingen ihkv. het nieuwe bestemmingsplan (in procedure: bron gem. Haaksbergen)

5 Bespreking resultaten

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat de geurbelasting, veroorzaakt door het mestkalverenbedrijf aan de Ellenbroekweg 15, op de bedrijfswoning aan de Ellenbroekweg 12 $23,7 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$ bij 98 procentiel bedraagt. Als gevolg van de totale geuremissiebelasting van de veehouderijen in de nabije omgeving is een geurbelasting van $24,6 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$ berekend op de woning aan de Ellenbroekweg 12². Dat betekent dat de achtergrondbelasting hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de voorgrondbelasting van de kalvermesterij.

De geurgrenswaarde van $14 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$ wordt weliswaar overschreden, doch bedrijfswoningen bij nog actieve veehouderijen worden niet aangemerkt als geurgevoelig object en is er in zijn algemeenheid geen geurnorm van toepassing. Dit geldt ook voor de activiteiten (woning, KDV en geplande BSO) op de Ellenbroekweg 12. Conform lid 2 van artikel 3 van de Wgv moet worden voldaan aan de wettelijke verplichting dat de afstand tussen een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een veehouderij, waartoe een woonverblijf en gebouwen voor kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang worden gerekend ten minste 50 meter moet bedragen ten opzichte van een andere veehouderij.

Volgens lid 3 van artikel 3 kan, indien de afstand kleiner is dan 50 meter, een vergunning voor de kalverenmesterij in dit verband niet worden geweigerd, indien de geurbelasting niet toeneemt en het aantal dieren van één of meer diercategorieën niet toeneemt.

Daarnaast is nog gekeken naar de geurbelasting die het kalverenmestbedrijf op het geurgevoelig object aan de Ellenbroekweg 9 (als woning bestemd) veroorzaakt. De geurbelasting, die wordt veroorzaakt door het kalverenmestbedrijf bedraagt $13,7 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$. Op deze woning wordt de geurnorm van $14 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$ juist overschreden.

Om informatief nog een uitspraak te doen over het woon- en leefklimaat in het gebied is gekeken naar de relatie achtergrondbelasting en de door RIVM algemeen gehanteerde 'milieukwaliteitscriteria'. In bijlage 3 zijn de achtergrondbelasting, resp. de voorgrondbelasting uitgezet tegen de mogelijke kans op geurhinder en een beoordeling van het leefklimaat.

Op basis van de tabel kan worden geconcludeerd dat het woon- en leefklimaat als zeer slecht is te noemen als gekeken wordt naar de voorgrondbelasting van het mestkalverenbedrijf, die dus bepalend is voor de geurbelasting in de omgeving. Dit komt overeen met de quickscan uit 2009 waarin het woon- en leefklimaat in de omgeving ook als slecht tot zeer slecht wordt beoordeeld op basis van de RIVM milieukwaliteitscriteria.

Er is nog gekeken naar de geurbelasting op het perceel Ellenbroekweg 12, op 100 meter afstand van de mestkalverenstallen. De berekende geurbelasting bedraagt $16,1 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$. Ook op 100 meter afstand is het woon- en leefklimaat nog steeds als slecht te karakteriseren.

6 Conclusie

Zolang de bestemming en het gebruik van het perceel Ellenbroekweg 12 niet wordt gewijzigd van agrarisch bedrijf / veehouderij naar een geurgevoelige bestemming vormt geur vanuit de Wgv geredeneerd, geen overwegend probleem voor de activiteiten op het perceel, zoals kinderdagverblijf en/of buitenschoolse opvang. Het dierenbestand moet gehandhaafd blijven. Wel moet tussen de geurgevoelige gebouwen/ruimten voor KDV en BSO en de stallen van de kalvermesterij een afstand van ten minste 50 meter worden aangehouden.

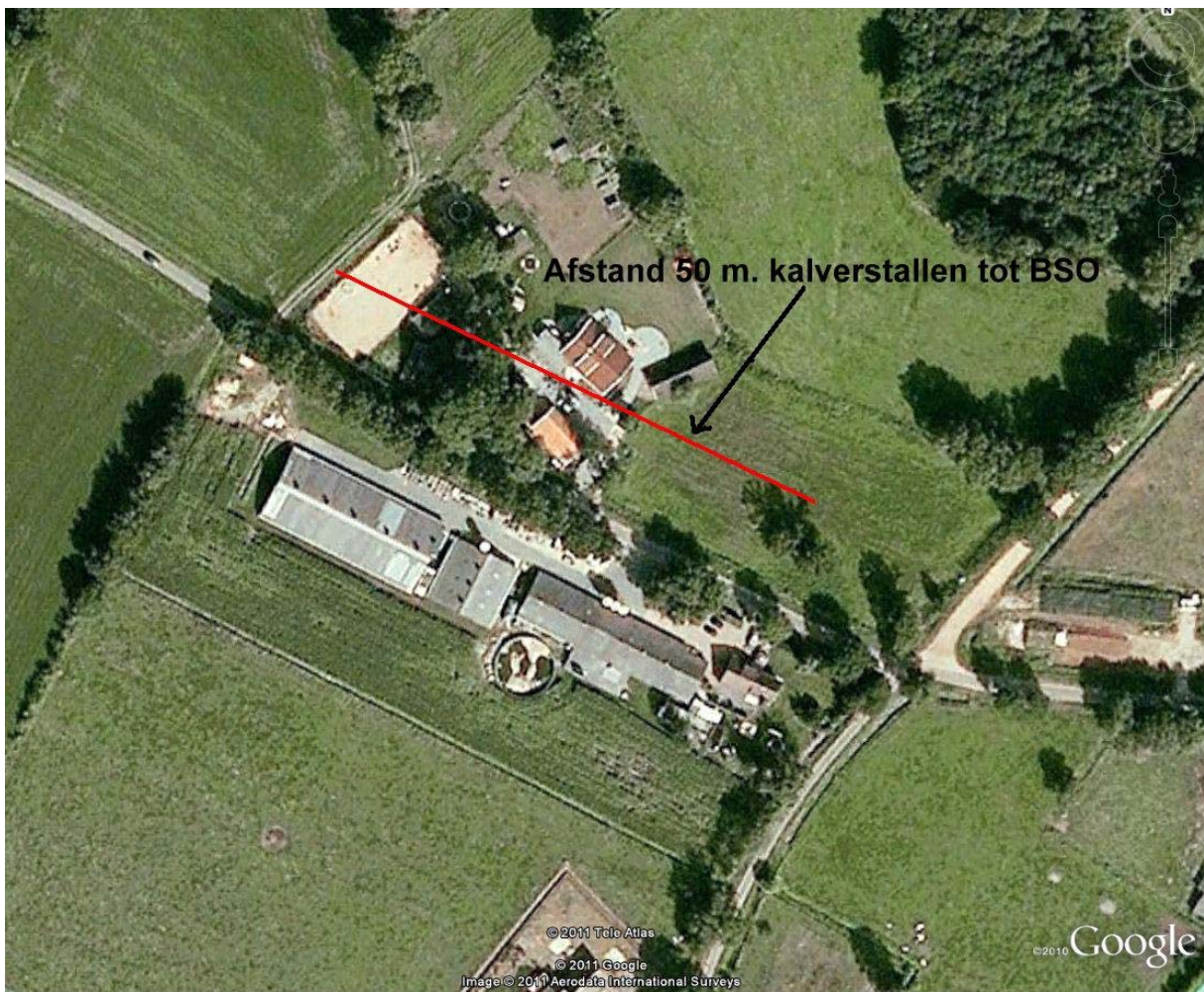
---

² Hierbij is gebruik gemaakt van het model V-Stacks-Vergunning., hoewel eigenlijk V-Stacks-Gebied had moeten worden gebruikt voor het berekenen van de achtergrondbelasting. Doch gelet op het ontbreken van grote veehouderijen in de 2 km zone is de berekening met V-Stacks-Vergunning weliswaar gesimplificeerd, doch goed bruikbaar. Gezien de berekeningsresultaten blijkt de geurbelasting in de directe omgeving Ellenbroekweg 12 en 15 voor > 95 % afkomstig te zijn van het mestkalverenbedrijf aan de Ellenbroekweg 15.

De aanwezigheid van dieren naast het kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang levert in ieder geval geen frictie op vanuit geuroptiek. Het KDV en BSO maken onderdeel van het agrarisch bedrijfsperceel.

Andersom geredeneerd liggen er voor het kalverenmestbedrijf geen belemmeringen vanwege de bovengenoemde activiteiten op Ellenbroekweg 12. Het perceel is op de plankaart als Agrarisch Bedrijf bestemd.

Bedrijfsontwikkelingen op dit bedrijf blijven mogelijk als gekeken wordt naar de Ellenbroekweg 12. Beperkingen zijn er wel voor de kalverenmestrij vanwege de aanwezigheid van de woning aan de Ellenbroekweg 9. Bedrijfsuitbreiding, d.w.z. vergroting van de geuremissie is vanwege de aanwezigheid van deze woning in beginsel niet mogelijk (geurbelasting ~ geurnorm), alleen als er tegelijkertijd een verdergaande geurreductie wordt bewerkstelligd door aanpassing van het stalsysteem, d.w.z. mechanisch geventileerde stal met chemisch of biologisch luchtwassysteem. Op onderstaande figuur is de aan te houden afstand van 50 meter voor nieuwe gebouwen, aanpassingen bestaande gebouwen in relatie met gebruik op de Ellenbroekweg 12 weergegeven.

Figuur 3: De 50 m. lijn tot de stallen kalverenmestrij Ellenbroekweg 15

Bijlage 1: Resultaten V-Stacks-Vergunning berekening kalverenmesterij Ellenbroekweg 15

Naam van de berekening: Nieuwe berekening exclusief bijdrage
Ellenbroekweg 3 en 7

Gegenereerd op: 19-02-2012 met V-STACKS Vergunning versie
2010 (c) KEMA Nederland B.V.

Gemaakt op: 19-02-2012 12:25:36

Naam van het bedrijf: Ellenbroekweg 15 (kalverenmesterij)

Uitgangspunten: Milieuvergunning 9 juli 2002

Stal 1: 300 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

Stal 2: mestscheider / mestverwerkingsinstallatie
inclusief biologische luchtwasser
BB.96.10.042V/D99.06.07 - gerekend met
10 % van de totale stalemissie

Stal 3: 200 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

Stal 4: 480 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

Berekende ruwheid: 0,10 m

Meteo station: Eindhoven

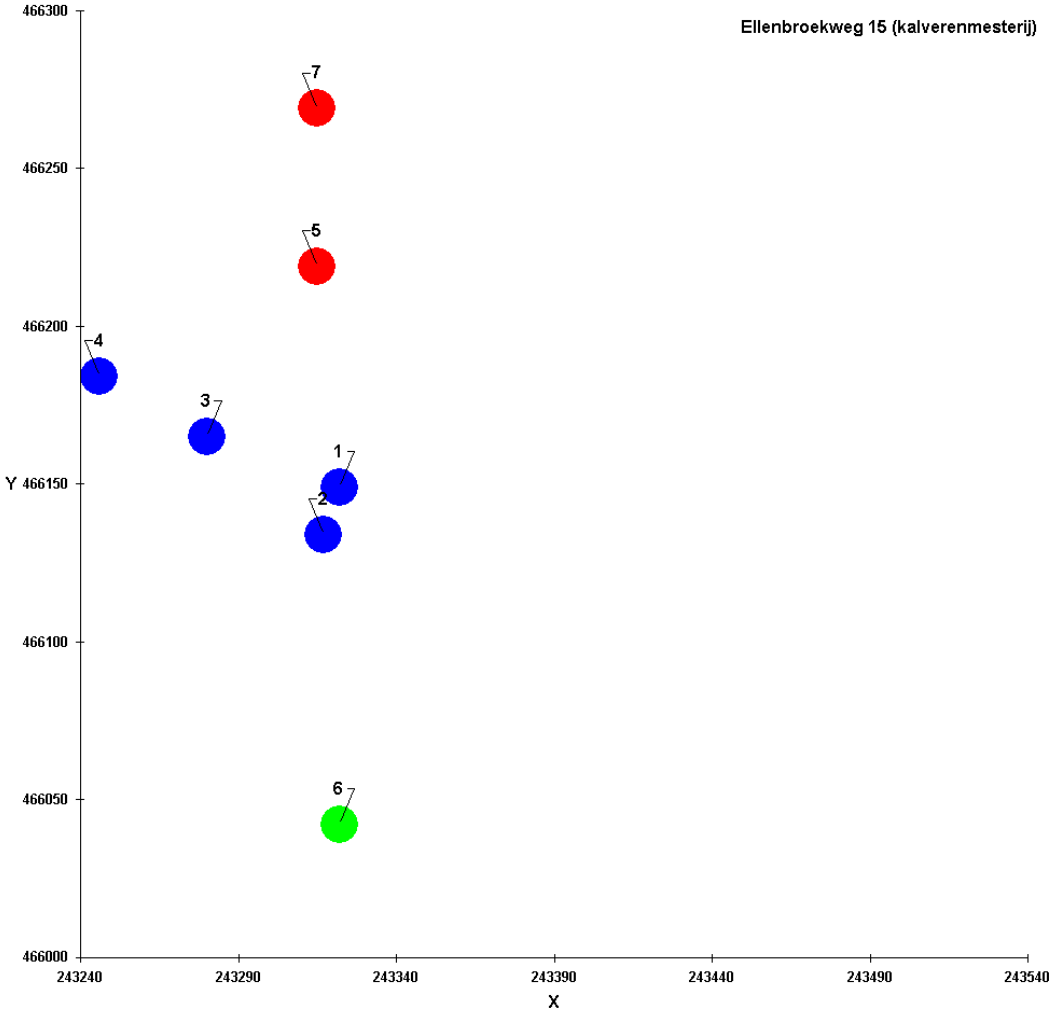
Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coörd.	Y-coörd.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uitr. snelh.	E-Aanvraag
1	Stal 1	243 322	466 149	5,0	3,5	0,50	4,00	10 680
2	Stal 2	243 317	466 134	1,5	2,3	1,00	0,50	3 489
3	Stal 3	243 280	466 165	6,2	4,3	0,50	4,00	7 120
4	Stal 4	243 246	466 184	7,0	4,7	0,50	4,00	17 088

Geur gevoelige locaties:

Volgnummer	GGLID	X-coördinaat	Y-coördinaat	Geurnorm	Geurbelasting
5	Ellenbroekweg 12	243 315	466 219	14,0	23,7
6	Ellenbroekweg 9	243 322	466 042	14,0	13,7
7	EBW 12 - 100 m. stal	243 315	466 269	14,0	16,1

Onderzoek geurhinder Ellenbroekweg 12, Isidorushoeve

Bijlage 2: Resultaten V-Stacks-Vergunning berekening veehouderijen Ellenbroekweg 15, 3 en 7

Naam van de berekening: Nieuwe berekening inclusief bijdrage
Ellenbroekweg 3 en 7

Gegenereerd op: 19-02-2012 met V-STACKS Vergunning versie
2010 (c) KEMA Nederland B.V.

Gemaakt op: 19-02-2012 12:25:36

Naam van de bedrijven: Ellenbroekweg 15 (kalverenmesterijen)
Ellenbroekweg 3 en Ellenbroekweg 7

Uitgangspunten EBW 15: Milieuvergunning 9 juli 2002

EBW 15 Stal 1: 300 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

EBW 15 Stal 2: mestscheider / mestverwerkingsinstallatie
inclusief biologische luchtwasser
BB.96.10.042V/D99.06.07 - gerekend met
10 % van de totale stalemissie

EBW 15 Stal 3: 200 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

EBW 15 Stal 4: 480 dierplaatsen - mestkalveren met
geuremissiefactor 35,6 Ou_E/s

EBW 3 Fokvarkensstal: 50 dierplaatsen - geuremissiefactor 27,9
 Ou_E/s (hinderwetvergunning d.d. n.b.)

EBW 3 Mestvarkensstal: 100 dierplaatsen - geuremissiefactor 23
 Ou_E/s

EBW 7 Mestvarkensstal: 134 dierplaatsen - geuremissiefactor 23
 Ou_E/s (milieuvergunning 12 oktober 2004)

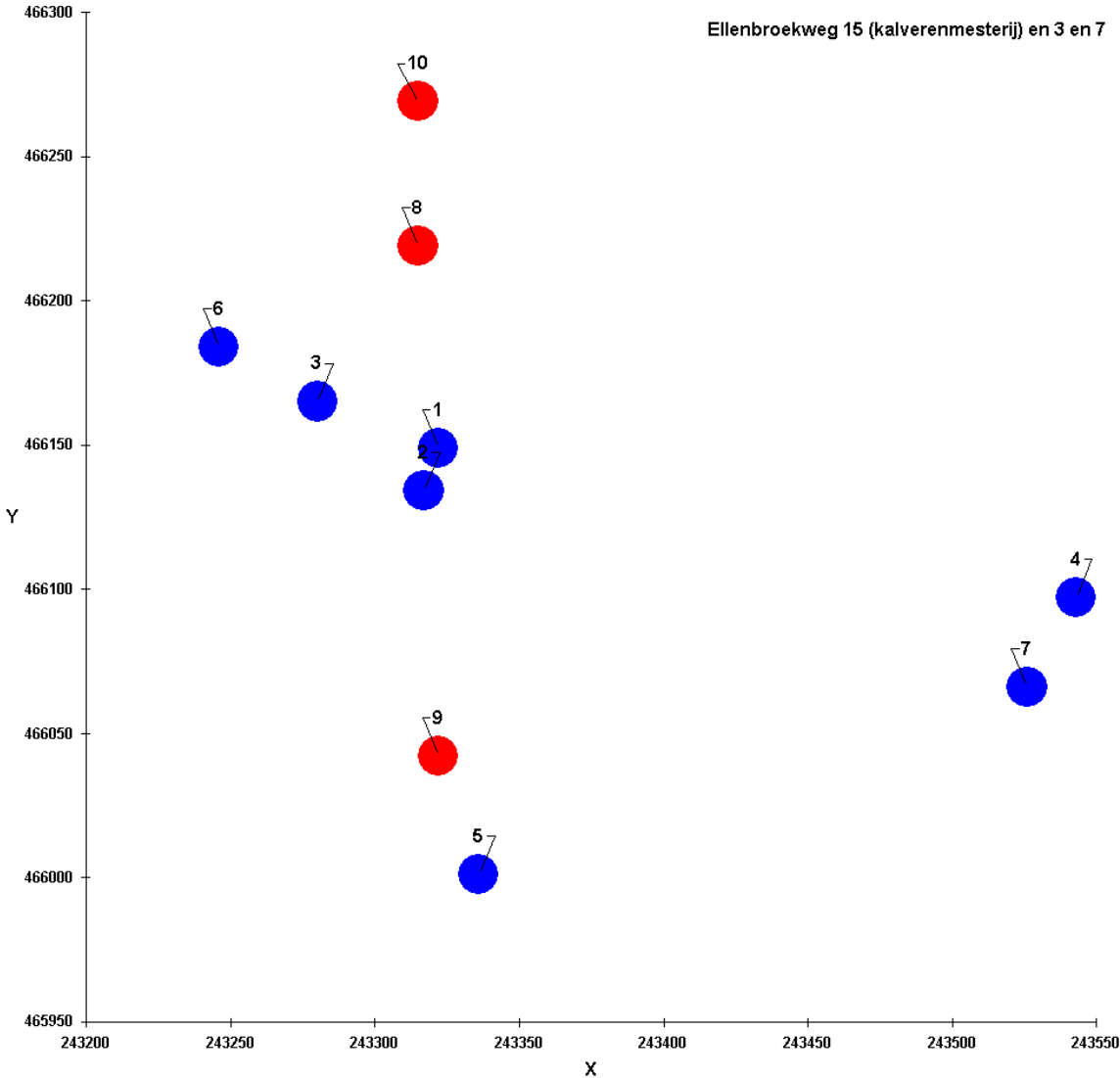
Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coörd.	Y-coörd.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uitr. snelh.	E-Aanvraag
1	Stal 1 [EBW15]	243 322	466 149	5,0	3,5	0,50	4,00	10 680
2	Stal 2 [EBW15]	243 317	466 134	1,5	2,3	1,00	0,50	3 489
3	Stal 3 [EBW15]	243 280	466 165	6,2	4,3	0,50	4,00	7 120
4	Fokvarkens [EBW3]	243 543	466 097	4,5	3,0	0,50	0,40	1 395
5	Mestvarkens [EBW7]	243 336	466 001	4,0	2,5	0,50	4,00	3 082
6	Stal 4 [EBW15]	243 246	466 184	7,0	4,7	0,50	4,00	17 088
7	Mestvarkens [EBW3]	243 526	466 066	4,5	3,0	0,50	4,00	2 300

Geur gevoelige locaties:

Volgnummer	GGLID	Xcoördinaat	Ycoördinaat	Geurnorm	Geurbelasting
8	Ellenbroekweg 12	243 315	466 219	-----	24,6
9	Ellenbroekweg 9	243 322	466 042	14,0	16,1
10	EBW12 100 m. v. stal	243 315	466 269	-----	16,5

Onderzoek geurhinder Ellenbroekweg 12, Isidorushoeve

Bijlage 3: Relatie achtergrondbelasting, resp. voorgrondbelasting en geurhinder in een concentratiegebied

Achtergrondbelasting geur (O _u E/m ³)	Mogelijke kans op geurhinder (%) ³	Beoordeling leefklimaat (Rivm) ⁴
1 – 3	< 5	zeer goed
4 – 8	5 – 10	goed
9 – 13	10 – 15	redelijk goed
14 – 20	15 – 20	matig
21 – 28	20 – 25	tamelijk slecht
29 – 38	25 – 30	slecht
39 – 50	30 – 35	zeer slecht
51 – 65	35 – 40	extreem slecht

Voorgrondbelasting geur (O _u E/m ³)	Mogelijke kans op geurhinder (%)	Beoordeling leefklimaat (Rivm)
1 – 1,5	< 5	zeer goed
2 – 3,5	5 – 10	goed
4 – 6,5	10 – 15	redelijk goed
7 – 10	15 – 20	matig
11 – 14	20 – 25	tamelijk slecht
15 – 19	25 – 30	slecht
20 – 25	30 – 35	zeer slecht
26 – 33	35 – 40	extreem slecht

Bovenstaande tabellen zijn een samenvatting van bijlage 6 en 7 van de handreiking bij de Wgv. In de rapporten “Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij” (PRA Odournet, 2001) en “Relatie tussen geurimmissie en geurhinder in de intensieve veehouderij” (PRA Odournet, april 2007) is de relatie vastgesteld tussen geurbelasting en hinder. Daarnaast zijn de ‘milieukwaliteitscriteria’ in de tabel verwerkt.

³ Er is sprake van geurhinder als mensen zijn blootgesteld aan geur en dat als hinderlijk ervaren. De mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren is afhankelijk van de mate van blootstelling, maar ook van bijvoorbeeld de onaangenaamheid van de geur en de binding die de mensen hebben met het bedrijf dat de geur veroorzaakt. De verkregen geurhinderpercentages moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, zij geven een indicatie. Zij zijn gebaseerd op een omvangrijke representatieve steekproef en de hindermeting is uitgevoerd volgens de daarvoor in Nederland geldende voorschriften. Het betreft echter gemiddelde relaties. Het is mogelijk dat in bepaalde gebieden de werkelijke geurhinderpercentages afwijken van deze gemiddelde relaties. Dat wordt mede bepaald door aspecten als het hedonische karakter van de geur ('geurbeleving') en de kenmerken en eigenschappen van de mensen in het gebied (zoals karakter en lichamelijke gezondheid). De Wgv schrijft voor dat de geurbelasting door één veehouderij op een geurgevoelig object bepaalde waarden niet mag overschrijden. Voor de mate van geurhinder geeft de wet geen waarden of bandbreedten, de gemeenteraad beoordeelt of de geurhinder past bij de doelstellingen voor het gebied en of hij de mate van geurhinder acceptabel acht.

⁴ Het RIVM hanteert voor haar milieुरapportages en -toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder de in de tabel opgenomen 'milieukwaliteitscriteria'. Bron: GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002).